“… service until the last breath” – József Fitz exhibition

2014/11/05 - 2015/04/20

József Fitz worked as Director-General of National Széchényi Library between 1935 and 1945. His name is associated with significant technical innovations, reforms, restructuring of organization and important professional decisions. Our exhibition presents József Fitz’s career and his scholarly as well as library organizational activities.

[1]Entitled “…service until the last breath”, an exhibition was opened in the Catalogue Space on

Floor 7 of National Széchényi Library on November 5, 2014. The exhibition is to commemorate the one-time Director-General of NSZL, József Fitz (1888-1964).

József Fitz joined NSZL in 1934, and he served as Director-General between 1935 and 1945. His name is associated with significant technical innovations, reforms, restructuring of organization and important professional decisions. Our exhibition presents József Fitz’s career and his scholarly as well as library organizational activities. As a chairman of the Association of Hungarian Librarians and Archivists, he had made great efforts to lay the foundations of the organized education of librarians in Hungary.

The quotation (“… service until the last breath”), which gives the title of our exhibition, comes from a lecture, given by József Fitz in 1943, on how libraries should prepare for the imminent war. As Director-General of NSZL, he had remained faithful to this slogan and during World War II, he did his best to try and save both his colleagues and Library collection. Following his unworthy removal from the post of Director-General, he continued to work hard, steadily and efficiently.

[2]József Fitz was an excellent professional, both from the theoretical and practical points of view. As a writer, focusing on book history, what he had produced became an enormous success. His publications have been read by students and researchers studying and researching library science. His major works are the following:

- A könyv története (History of the Book), Magyar Szemle Társaság, 1930. (A Magyar Szemle kincsestára, 53.);
- Hess András, a budai ősnyomdász (András Hess, the Early Printer of Buda), Magyar Bibliophil Társaság, 1932; Gutenberg. Hungária, 1940. (Hungária-könyvek, 7.);
- A magyar nyomdászat (Hungarian Typography), 1848–1849. Hungária Hírlapnyomda Rt., 1948. (Hungária-könyvek, 13.);
- A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története 1–2. (The History of Hungarian Typography, Book Publishing and Bookselling Vol. 1-2), Akadémiai Kiadó. Vol. 1: A mohácsi vész előtt (Before the Battle of Mohács). 1959; Vol. 2: A reformáció korában (In the Age of Reformation). 1967.

FOND 45/1426 (2)

MENNYIT TUD ÖN OLVASNI?

Fitz József pénteki felolvasásához

1. Fitz József dr., a legnagyobb magyar könyvtár főigazgatója. 2. Olvasók a Széchenyi-Könyvtárban. (M. F. I. felv.)

Hányszor halljuk azt a kijelentést, hogy ez, vagy az, képzett, olvasott ember, aki ismeri a klasszikus és modern irodalmat. Valóban lehetséges ez? Erről a kérdésről beszél »Mennyit olvashatunk?« címmel, pénteki rádióelőadásában dr. Fitz József, az Országos Széchenyi könyvtár főigazgatója. A kérdésnek még valami más is aktualitást ad, mégpedig a londoni könyvkiadó vállalatok statisztikája, amely szerint az elmult esztendőben 2119 szépirodalmi és 1345 tudományos munka jelent meg. A legutóbbi harminc év Angliában 76 százalékos könyvtermelési emelkedést mutat, pedig amint a statisztikus bevezető szavaiban mondja, 1906-ban könnyebb volt többet olvasni, mint ma, amikor a rádió és a film sok időt elvesz a mindennapi életünkből.

Ez az utóbbi feltétlenül helytálló, viszont a művelődés terjedése és ezzel kapcsolatban az analfabétizmus csökkenése nagyban elősegítette ezt a nemcsak Angliában, de az egész világon, s így nálunk Magyarországon is tapasztalható könyvtermelési emelkedést.

Ugyanebben a statisztikában olvashatjuk, hogy azt öt világrészben három évtized alatt közel harmincmillió könyv jelent meg.

— Hány százalékát lehet ebből elolvasni egy embernek, átlagos életkor mellett? — kérdeztük dr. Fitz Józseftől.

— A tudóstól megkívánják, hogy szakmája irodalmát alaposan ismerje. És a kritika bizony elveri rajta a port, ha kiderül, hogy egyik, vagy másik, a tanulmánya tárgyához tartozó könyvet nem olvasta. Ha egy kicsit lapozgatunk a bibliografiákban és látjuk a különböző tárgykörökbe tartozó ezer, meg ezer mű címeit, és ha tudjuk, hogy egyedül csak Európában évenként több, mint százezer kötet jelenik meg, valamint az összes nyomtatott művek száma meghaladja a tizenhárom milliót évente, akkor magunk is lehetetlennek fogjuk tartani, hogy valaki a szakmája teljes irodalmát elolvashatja.

— Pszichotechnikai mérésekből és úgynevezett olvasmánynaplók adataiból kiderült, hogy a szorgalmasan és rendszeresen olvasó ember — nem számítva a napi- és hetilapok elolvasását — egy évben hetven-nyolcvan kötetet, azaz körülbelül tiz-tizenkétezer oldalt; tiz év alatt átlagban hétszázhatvan kötetet, ötvenévi olvasás után legfeljebb négyezer kötetet, azaz félmillió oldalt olvashat el.

— Félmillió oldal sok milliárd betűt tesz ki. Olyan hatalmas tömeget, amelyek elszállitására több tehervonatot kellene igénybe venni. De mondok még egy adatot: Magyarországon átlagban két és félezer új magyar könyv kerül könyvárusi forgalomba, és ha valaki, semmi mást, csupán ezt az egyetlen év alatt megjelent mennyiséget akarná elolvasni, harmincnégy esztendőre lenne szüksége.

— Ezek az adatok alázatosságra tanitanak, — az olvasással szemben. Nem olvashatunk el mindent, amit el kellene olvasnunk, mert a mi életünk túlságosan rövid hozzá. Tehát arra kell törekednünk, hogy a megjelent könyvek nagy számát és az olvasásnak rendelkezésünkre álló idő aránytalanságát helyesen, válogató, tervszerű olvasással egyenlitsük ki. Ez nem könnyű feladat, de a kritika és az analitikus bibliográfiák mindezt megkönnyitik. A tudomány haladását csak aprólékos munkafelosztás biztosithatja, úgyhogy egy szak teljes irodalmát a szakemberek maguk közt kis tárgykörökre, témákra osztják és közösen, egymást kiegészitve olvassák el mindazt, amit összességben külön-külön senki sem olvashatna el.

[3]Fitz’s research in book history has been continued and his achievements have been used and further developed by his colleagues and students who also became honored and internationally renowned representatives of their profession.

József Fitz’s memory will be preserved by the Hungarian library community. The József Fitz Book Prize bears his name. Since 1988, this prize has been granted annually by the Hungarian Ministry of Culture to books considered to be the Book of the Year, based on votes of librarians. (Votes can always be cast on books published in the previous year.)

Our readers can have a look at the exhibition on Floor 7 of National Széchényi Library, from November 5, 2014, during the opening hours of the Library. Visitors not holding an NSZL Reader Pass can have a look at NSZL’s temporary chamber exhibitions for a flat fee of HUF 400.

See Invitation card [4]
2015/02/10 - 09:19

Source URL: https://oszk.hu/en/exhibitions/service-until-last-breath

Links:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/fitz-jozsef-fiatal.jpg
[2] http://mek.oszk.hu/01600/01601/index.phtml
[3] https://oszk.hu/sites/default/files/fitz-jozsef-mennyit.jpg
[4] http://www.oszk.hu/sites/default/files/Meghivo_FitzJozsef_.jpg